

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2025-994

8.10.2025

Tryg Forsikring NUF

Reise/reisegods

Tap av bagasje – meldt inn samme tap til to foretak – fal. § 8-1 fjerde og femte ledd?

Sikrede meldte først inn krav om erstatning for tapt bagasje til Gjensidige. Hun oppga til Gjensidige at hun hadde klær og smykker i kofferten. Gjensidige dekket klærne, men avslo erstatning for smykkene under henvisning til en sikkerhetsforskrift om at smykker ikke skal oppbevares i innsjekket bagasje. Sikrede meldte så inn tap av de samme klærne til Tryg. I skademeldingen svarte sikrede nei på spørsmål om hun hadde en annen forsikring som kunne dekke skadetilfellet. Tryg dekket tapet. Deretter sendte sikrede inn en ny skademelding for tap av et armbånd. Ifølge sikrede ble armbåndet stjålet fra veska hennes. I skademeldingen svarte sikrede nei på spørsmål om hun hadde en annen forsikring som kunne dekke tapet. Foretaket innhentet så dokumentasjon fra Gjensidige og oppdaget at sikrede hadde meldt inn det samme tapet til Gjensidige. Foretaket sa opp sikredes forsikring og krevde tilbakebetaling av utbetalt erstatning under henvisning til at sikrede uredelig hadde brutt opplysningsplikten, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd. Det ble vist til at sikrede hadde svart nei på spørsmål om hun hadde en annen forsikring som dekket tapet. Videre mente foretaket at sikrede hadde endret sin forklaring om smykket for å unngå avkortning grunnet brudd på sikkerhetsforskriften. Sikrede avviste imidlertid at hun hadde opptrådt uredelig. Hun viste til at hun hadde betalt for to forsikringer, og hun mente at hun hadde krav på å få dekket hele tapet sitt. Videre mente sikrede at hun oppga til Gjensidige at smykkene var i den innsjekkede bagasjen for å lette saksbehandlingen. Nemnda kom til at foretaket var uten ansvar og kunne si opp forsikringsavtalen på grunn av uredelig brudd på redegjøringsplikten under skadeoppgjøret, og viste blant annet til at det ikke var opplyst om noe som kunne gi en annen troverdig forklaring på de uriktige opplysningene sikrede gav i skademeldingen enn at hun ønsket en erstatning hun ellers ikke hadde krav på. Nemnda kom videre til at foretaket kunne kreve at sikrede tilbakebetalte den utbetalte erstatningen.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning under reiseforsikring, og spørsmål om foretaket er uten ansvar og kan si opp forsikringsavtalen på grunn av uredelig brudd på redegjøringsplikten under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd.

Sikredes bagasje ble borte 26.3–29.3.24 på reise til Usbekistan. Sikrede meldte 23.7.24 inn krav om erstatning og opplyste i skademeldingsskjemaet at hun blant annet hadde en genser av merket Aurora til ny pris kr 3 798 i kofferten. Videre førte hun opp klær av merkene Bytimo og Inwear til kr 5 400. Sikrede hadde også regntøy av merket Blæst til kr 3 499. Sikrede ble spurt om hun hadde en reiseforsikring eller annen forsikring som kunne dekke skadetilfellet. Skrede svarte «nei» på spørsmålet. Det ble lagt ved flere kvitteringer som dokumentasjon for klærne.

Foretaket utbetalte erstatning på kr 9 659 etter aldersfradrag og egenandel.

Sikrede sendte 27.7 inn en ny skademelding og opplyste at et armbånd og en ring ble stjålet da hun skulle reise hjem den 29.3. Sikrede opplyste videre at smykkene var i vesken hennes som hun hadde med seg hele tiden. Hun var usikker på hvordan tapet skjedde, men det måtte ha skjedd i sikkerhetskontrollen eller av en medpassasjer på flyet. Sikrede oppga at armbåndet kostet kr 41 175. På spørsmål om hun hadde en reiseforsikring eller annen forsikring som kunne dekke tyveriet svarte sikrede «nei».

Foretaket innhentet dokumentasjon fra Gjensidige. Dokumentasjonen viste at sikrede 3.6 hadde meldt inn krav for tapt bagasje i Usbekistan til Gjensidige. Kravet gjaldt blant annet de samme klærne og smykkene som var krevd dekket hos Tryg vedlagt samme kvitteringer. Gjensidige utbetalte 25.6 erstatning for klærne, men avkortet erstatningen for smykkene med 100 % fordi sikrede hadde opplyst at smykkene var i den innsjekkede bagasjen. Videre fremkom det at sikrede hadde svart nei på spørsmål om hun hadde betalt for reisen med kredittkort, og om sikrede hadde en annen forsikring som kunne dekke skadene.

Foretaket orienterte sikrede om dokumentasjonen fra Gjensidige den 27.8 og anmodet om kommentar. Sikrede svarte at hun hadde to forsikringer, og hun forventet å ha dekning hos begge. Sikrede hadde ikke mottatt erstatning for smykker som ble borte. Sikrede hadde ingen kommentarer til foretakets påstand om at hun hadde meldt inn de samme klærne to ganger.

Foretaket besluttet 9.9.24 å avslå erstatning og si opp forsikringsavtalen på grunn av uredelig brudd på redegjøringsplikten under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd. Foretaket viste til at sikrede hadde svart nei på spørsmålet om hun hadde reiseforsikring eller annen forsikring som kunne dekke skadetilfellene. Foretaket hadde ikke tiltro til sikredes forklaring om at smykkene ble borte på flyplassen i Nederland. Gjensidige hadde avslått krav om erstatning fordi sikrede hadde brutt sikkerhetsforskriften om å ikke ha smykker i den innsjekkede bagasjen. Foretaket mente at sikredes forklaring om at smykkene ble stjålet på flyplassen var oppkonstruert for å dekke et tap som hadde funnet sted på en annen måte og et annet tidspunkt enn det sikrede oppga. Foretaket krevde at sikrede tilbakebetalte erstatningen på kr 9 659.

Sikrede klaget og anførte at hun manglet kvittering på mye av innholdet som var i bagasjen. Hun mente at hun hadde rett til å benytte to forsikringer for å dekke hele tapet. Sikrede fikk kun dekning for noe av tapet av Gjensidige og meldte derfor også inn tapet til Tryg. Sikrede forklarte at hun opplyste at smykkene forsvant med bagasjen i Usbekistan grunnet effektivitetshensyn. Sikrede tenkte at det ville lette saksbehandlingen å behandle disse under ett. Da sikrede ikke fikk dekket tapet av Gjensidige, meldte sikrede inn tapet til Tryg med en mer detaljert forklaring om hvordan smykkene faktisk hadde forsvunnet. Sikrede innså at gjenstandene likevel var dekket av forsikringen, da hun hadde dem i veska og ikke i den innsjekkede bagasjen. Videre avviste sikrede at hun bevisst hadde vært uærlig for å tilegne seg dobbel erstatning. Derimot hadde sikrede forsøkt å få dekning for tapet som hun var påført. Sikrede estimerte tapet til rundt kr 100 000. Sikrede la ved dokumentasjon til flyselskapet om savnede gjenstander, anropslogger og e-poster med navn på ansatte på flyplassen som hun hadde vært i kontakt med.

Foretaket fastholdt avslaget. Det ble vist til at sikrede hadde svart nei på spørsmål om hun hadde reiseforsikring eller annen forsikring som kunne dekke skadetilfellene, og sikrede hadde ikke forklart i klagen hvorfor hun unnlot å opplyse om forsikringen i Gjensidige.

Sikrede krever dekning for smykkene og bestrider at det foreligger uredelig brudd på opplysningsplikten. Bagasjen inneholdt store verdier, og sikrede hadde kun kvittering på noe av innholdet. Sikrede fikk ikke tapet fullt dekket hos Gjensidige og valgte derfor å melde inn tapet til Tryg. Som forbruker har hun rett til det. Sikrede krysset av for at tapet ikke var dekket hos et annet forsikringsselskap fordi verdiene var så store og for å få tapet dekket. Dersom sikrede hadde

krysset av for at tapet var meldt til et annet forsikringselskap, så ville hun ikke fått tilgang til skjemaet. Da sikrede kom hjem, oppdaget hun at det også hadde forsvunnet smykker til høy verdi på hjemreisen. Sikrede kontaktet umiddelbart flyselskapet og flyplassen for å finne igjen gjenstandene, men det var nytteløst. Sikrede meldte inn at smykkene var i kofferten for å gjøre det enkelt, men sikrede fikk ikke dekket smykkene fordi de ikke skulle ha vært i bagasjen. Sikrede valgte derfor å melde inn tapet av smykket til Tryg. Sikrede reiser mye og betaler mye for å ha gode forsikringer. Sikrede opplever det som respektløst og mistenkeliggjørende at hun ikke blir trodd i hennes redegjørelser av hendelsesforløpet. Sikrede er en enkel forbruker som forsøker å få dekket et tap som i realiteten beløper seg langt over hundretusen kronersklassen.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at det foreligger uredelig brudd på opplysningsplikten under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd. Sikrede opplyste i begge skademeldingene til Tryg at hun ikke hadde en annen forsikring som kunne dekket tapet til tross for at sikrede hadde meldt inn et tilsvarende tap til Gjensidige. Sikrede hadde allerede fått erstatning for de samme klærne som var meldt tapt til Tryg og fått avslag på dekning av smykkene. Videre opplyste sikrede til Tryg at smykkene ble tapt i Nederland. Denne opplysningen ble gitt til Tryg etter at Gjensidige hadde avkortet erstatningen for smykkene med 100 % fordi sikrede hadde opplyst at smykkene var tapt i innsjekket bagasje i Usbekistan. Sikredes forklaring om at hun sa til Gjensidige at smykkene var i innsjekket bagasje for å lette saksbehandlingen, fremstår som oppkonstruert. Sikrede ga uriktige opplysninger i skademeldingsskjemaet både på spørsmål om sikrede hadde en annen forsikring og hvordan tapet av smykkene skjedde.

Foretaket anfører videre at de uriktige opplysningene ble gitt bevisst. Forklaringen om at smykkene ble tapt i Nederland er ikke troverdig. Sikrede ga opplysningen for å unngå avkortning i Tryg. Når det gjelder klærne, anfører foretaket at sikrede ga de uriktige opplysningene i den hensikt å tilegne seg en høyere erstatning enn hun hadde krav på og for å hindre at Tryg fikk vite om forklaringene til Gjensidige som ledet til en avkortning. Opplysningene ble dermed gitt bevisst, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd.

Foretaket anfører også at opplysningene kunne ført til en erstatning som sikrede ikke hadde krav på, og at sikrede visste eller måtte forstå at det var tilfellet. Sikrede har rent faktisk fått erstatning for deler av tapet to ganger ved Trygs oppgjør. Videre må det legges til grunn at når samme tap meldes til to foretak, så forstår vedkommende at det kan føre til dobbel utbetaling, jf. FinKN 2017-700 og 2023-589. Når det gjelder avkortningen, var sikrede klar over at opplysningene som ble gitt til Gjensidige medførte avkortning, og det må legges til grunn at sikrede forstod at den endrede forklaringen var egnet til å unngå en tilsvarende avkortning i Tryg.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er uten ansvar og kan si opp forsikringsavtalen på grunn av uredelig brudd på redegjøringsplikten under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd.

Fal. § 8-1 fjerde og femte ledd angir:

Gir sikrede ved skadeoppgjøret bevisst uriktige eller ufullstendige opplysninger som sikrede vet eller må forstå kan føre til at sikrede får utbetalt en erstatning han eller hun ikke har krav på, mister sikrede ethvert erstatningskrav mot forsikringsforetaket etter denne og andre forsikringsavtaler i anledning samme hendelse. Hvis sikredes forhold bare er lite klanderverdig, bare angår en liten del av kravet, eller hvis det ellers foreligger særlige grunner, kan sikrede likevel få delvis erstatning. § 4-14 gjelder tilsvarende

I tilfeller som nevnt i fjerde ledd kan forsikringsforetaket si opp enhver forsikringsavtale det har med sikrede med en ukes varsel. § 3-7 annet ledd første, annet og fjerde punktum gjelder tilsvarende.

Det følger av fjerde ledd at foretaket har rett til å avslå sikredes erstatningskrav såfremt

1. sikrede ga uriktige eller ufullstendige opplysninger ved skadeoppgjøret, og
2. var bevisst dette,
3. de gale opplysningene kunne medføre en uberettiget erstatningsutbetaling, og
4. sikrede måtte forstå dette.

Foretaket har i så fall også adgang til å si opp samtlige forsikringsavtaler med sikrede med én ukes varsel, samt nekte fremtidig kundeforhold, jf. fal. § 8-1 femte ledd.

Det første spørsmålet er om sikrede ga gale opplysninger under skadeoppgjøret.

Foretaket anfører at sikrede ga uriktige opplysninger ved å svare nei på spørsmålet om sikrede hadde annen forsikring som kunne dekke tapet og dessuten ga gale opplysninger om hvor smykkene var oppbevart da de ble stjålet.

I skademeldingen svarte sikrede nei på spørsmål om «[h]ar du/dere reiseforsikring eller annen forsikring som kan dekke skadetilfellet?». Sikrede hadde imidlertid en reiseforsikring i Gjensidige, og Gjensidige hadde dekket deler av tapet. Opplysningen var derfor objektivt sett uriktig.

Det neste spørsmålet er om den gale opplysningen ble gitt bevisst. Sikrede hadde meldt inn tapet til Gjensidige og fått deler av tapet dekket før hun meldte inn kravet til Tryg. Følgelig visste hun at hun hadde en annen forsikring som dekket tapet. Sikrede har også forklart at hun svarte nei på spørsmål om hun hadde en annen forsikring som kunne dekket tapet fordi hun trodde at skjemaet ville forsvinne dersom hun svarte «ja». Dette tilsier at hun var klar over at hun ikke kunne få erstattet det samme tapet to ganger. Det må derfor legges til grunn at sikrede var klar over at hun svarte galt på spørsmålet om hun hadde en annen forsikring som dekket tapet.

Det tredje spørsmålet er om de gale opplysningene kan føre til at sikrede får en erstatning hun ikke har krav på. Sikrede meldte inn tap av de samme gjenstandene til Gjensidige og Tryg og fikk dobbel erstatning. Sikrede har ikke krav på dekning to ganger for samme tap. Dette gjelder også om hun samtidig taper eiendeler som hun ikke kan dokumentere. Den uriktige opplysningen kunne derfor medføre at sikrede fikk en erstatning som hun ellers ikke hadde krav på.

Det fjerde spørsmålet er om sikrede «måtte forstå dette». Begrepet er ikke utdypet i lovtekst eller forarbeider, men HR-2024-989-A avsnitt 39 har følgende omtale:

Det sikrede 'må forstå', er at de bevisst uriktige eller ufullstendige opplysningene sannsynligvis vil føre til en for høy utbetaling dersom de legges til grunn for erstatningsoppgjøret. Kravet er oppfylt når en mulig uvitenhet fremstår som *uforståelig* ut fra en objektiv bedømmelse av de relevante konkrete omstendighetene. I alminnelighet kan det legges til grunn at dette er tilfellet når forsikringsforetaket har spurt om opplysningene i for eksempel skademeldings- eller tapsskjema.

Nemnda kan ikke se at det er opplyst om noe som kan gi en annen troverdig forklaring på de uriktige opplysningene sikrede gav i skademeldingen enn at hun ønsket en erstatning hun ellers ikke hadde krav på. Sikrede ble spurt om hun hadde en annen forsikring som kunne dekke tapet i skademeldingsskjemaet. Presumsjonen ifølge HR-2024-989-A er da at det må legges til grunn at sikrede «må forstå» at uriktige opplysninger som sikrede gir i et skademeldingsskjema vil medføre en for høy erstatningsutbetaling.

Som nevnt angir fal. § 8-1 fjerde ledd at sikrede mister ethvert erstatningskrav mot foretaket i anledning «samme hendelse» dersom vilkårene er oppfylt. Spørsmålet blir derfor om tyveriet av smykkene må regnes som del av «samme hendelse» selv om de er meldt som separat krav.

Foretaket anfører at sikrede ga uriktige opplysninger om tapet av smykkene. Det vises til at sikrede først oppga til Gjensidige at smykkene var i den innsjekkede bagasjen. Gjensidige avkortet erstatningen for smykkene med 100 % grunnet brudd på en sikkerhetsforskrift om å ikke ha

smykker i den innsjekkede bagasjen. Da sikrede meldte inn kravet til Tryg, oppga hun at smykkene ble stjålet i Nederland. Sikrede har forklart at hun meldte inn smykkene sammen med tapet av den innsjekkede bagasjen for å lette saksbehandlingen og behandle kravene samlet.

Etter alminnelige bevisregler er bevisverdien av tidsnære forklaringer høyere enn senere avvikende forklaringer som kan være påvirket av begrunnelsen for foretakets avslag, jf. Rt. 1998 s. 1565 og også FinKN 2024-364, 2022-589, 2018-082 og 2017-377. En senere forklaring som kommer etter at foretaket har avkortet erstatningen har i utgangspunktet liten troverdighet med mindre den underbygges av objektiv dokumentasjon, jf. eksempelvis FinKN 2025-283.

Etter at Gjensidige hadde avkortet erstatningen for smykkene, endret sikrede forklaring til at smykkene ble stjålet fra vesken hennes. Hun har ikke fremlagt objektiv dokumentasjon som underbygger at smykkene ble stjålet fra vesken. I tråd med alminnelige bevisbyrde regler må det derfor legges til grunn at smykkene var i den innsjekkede bagasjen.

Fal. § 8-1 fjerde ledd angir at sikrede mister ethvert erstatningskrav mot foretaket i anledning «samme hendelse» dersom vilkårene er oppfylt. Sikrede har brutt fal. § 8-1 fjerde ledd ved å svare nei på spørsmål om tapet av den innsjekkede bagasjen var dekket av en annen forsikring. Ettersom smykkene var i bagasjen, omfattes tapet av smykkene av «samme hendelse». Følgelig har sikrede også mistet erstatningskravet for smykkene.

Foretaket krever refusjon av allerede utbetalt erstatning.

I nemndspraksis er det lagt til grunn at bevisst uriktige opplysninger fra sikrede under skadeoppgjøret må regnes som ansvarsgrunnlag for sikrede, og at sikrede derfor må betale tilbake det oppgjøret han har forledet foretaket til å betale etter alminnelige erstatningsrettslige regler, jf. FinKN 2019-658, med henvisning til Brynhildsen, m.fl.: Forsikringsavtaleloven (3. utg., 2014) s. 289. Foretaket kan derfor kreve at sikrede tilbakebetaler den utbetalte erstatningen.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Elisabet Okkenhaug (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).